Valtiovarainministeriö NEUVOSTORAPORTTI VM2017-00639

EUS Kuula Hannaleena(VM), Ikonen Susanna(VM) 07.12.2017

JULKINEN

Asia
Ecofin-neuvosto 5.12.2017, Bryssel; Yhteenvetoraportti

Kokous
Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 05.12.2017

Pankkiunionin vahvistamiseen liittyen Ecofin- neuvosto otti tiedoksi puheenjohtajan edistymisraportit koskien Eurooppalaista talletussuojajärjestelmää (EDIS) sekä pankkisektorin riskien vähennystoimenpiteitä (RRM). Lisäksi kuultiin komission tilannekatsaus järjestämättömiin luottoihin (NPL) liittyen.

Komissio esitteli ehdotuksensa hallinnollisen yhteistyön kehittämisestä arvonlisäverotuksessa.

EU:n yhteistyöhaluttomia kolmansia maita koskevaan listaan liittyvät neuvoston päätelmät liitteineen hyväksyttiin yksimielisesti.

Neuvosto hyväksyi neuvoston päätöksen UK:n liiallisen alijäämän menettelyn poistamiseksi, neuvoston päätelmän Romanian riittämättömistä toimista merkittävän poikkeaman poistamiseksi ja neuvoston suosituksen Romanialle ryhtyä korjaaviin toimiin merkittävän poikkeaman poistamiseksi.

Komissio esitteli vuotuisen kasvuselvityksen 2018, hälytysmekanismiraportin sekä euroalueen suositukset. Nämä on tarkoitus hyväksyä tammikuun Ecofin-neuvostossa.

EIP:n pääjohtaja Hoyer esitteli ehdotusta Euroopan kehityspankin luomiseksi.

Euroryhmän uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Portugalin Mario Centeno. Euroryhmän asialistalla olivat myös Kreikan sopeutusohjelman tilanne sekä Kyproksen ja Espanjan ohjelman jälkeinen seuranta. Käytiin myös temaattinen keskustelu kasvusta ja työllisyydestä liittyen verokiilaan sekä keskusteltiin euromaiden alustavista talousarviosuunnitelmista sekä euroalueen budjettitilanteesta ja näkymistä. Euroryhmä hyväksyi myös alkuvuoden 2018 työohjelman.

Euroryhmän laajennetussa kokoonpanossa valmisteltiin joulukuun eurohuippukokousta liittyen EMU:n syventämiseen. Euroryhmän pj Dijsselbloem raportoi keskustelusta huippukokoukselle. Suomi toivoi huippukokouksen antavan euroryhmälle mandaatin valmistella tiekartta pankkiunionista ja valtioiden velkajärjestelymekanismista.

Pankkiunionin vahvistaminen

Pankkiunionin vahvistamiseen liittyen Ecofin-neuvosto otti tiedoksi puheenjohtajan edistymisraportit koskien Eurooppalaista talletussuojajärjestelmää sekä pankkisektorin riskien vähennystoimenpiteitä. Lisäksi kuultiin komission tilannekatsaus järjestämättömiin luottoihin liittyen.

Talletussuojan osalta on jatkettu edellisten puheenjohtajuuskausien työtä. Teknisellä tasolla käsiteltyjä erityiskysymyksiä ovat olleet mahdollisen eurooppalaisen järjestelmän soveltamisala, järjestelmän hallintoa koskevat säännökset, talletussuojamaksujen määräytymismetodologia, sekä korvausten suorittaminen. Riskien vähennystoimenpiteiden kohdalla on edetty teknisistä vaikeuksista ja poliittisesta herkkyydestä huolimatta. Alustava sopimus on saavutettu monista kysymyksistä. Teknisiä muutoksia tulee vielä tehdä ja keskeisimmistä poliittisista kysymyksistä sopia.

Kaikki jäsenmaat kiittivät puheenjohtajaa edistyksellisestä työstä ja olivat yksimielisiä siitä, että työtä järjestämättömien lainojen alentamiseksi ja ehkäisemiseksi tulvaisuudessa tulee jatkaa. Osa jäsenmaista, Suomi mukaan lukien, piti tärkeänä, että pitäydytään kesän 2016 tiekartassa ja korosti riskien vähentämisen tärkeyttä ennen kuin voidaan edetä riskien jakamisen osalta.

Komissio katsoo, että pankkisektorin riskien vähennystoimenpidepaketti on ensimmäinen askel pankkiunionin viimeistelytyössä. On etsitty tasapainoista kompromissia, mutta vielä tarvitaan lisätyötä, esim. omien varojen ja hyväksyttävien velkojen vaatimuksen kysymyksiin liittyen. Komissio muistutti myös, että riskien alentaminen ja jakaminen kulkevat rinnakkain. Talletussuojan osalta on edetty teknisessä keskustelussa ja tätä työtä jatketaan Bulgarian kaudella, jotta saavutettaisiin poliittinen päätös ensi vuoden puolivälissä.

Järjestämättömiin luottoihin liittyen, komissio piti tärkeänä ja myönteisenä sitä, että EU:ssa keskimääräinen järjestämättömien luottojen osuus kokonaislainakannasta on laskenut 4,5 prosenttiin. Järjestämättömien luottojen ongelman käsittely on keskeinen osa riskien vähentämistyötä. Komission tarkempi tilannekatsaus järjestämättömien luottojen osalta saadaan tammikuussa ja seuraava pankkipakettikontribuutio keväällä 2018.

Alv - hallinnollinen yhteistyö

Komissio esitteli lyhyesti lopullisen arvonlisäverojärjestelmän kokonaisuudistuksen hallinnollisen yhteistyön parantamisesta. Etenkin tietojenvaihto on välttämätöntä, jotta alv-järjestelmän aukkoja hyödyntävät järjestelyt saadaan tehokkaammin torjuttua. Uudistuksen tavoitteena on myös tehostaa verojen keräämistä. Keskeinen osa uudistusehdotusta on

tietojärjestelmien käytön tehostaminen sekä yhteistyö Euroopan petostentorjuntaviraston ja syyttäjäviraston kanssa. Komissio korosti yhteistyön ja keskinäisen luottamuksen lisäämisen merkitystä.

Euroopan Unionin luettelo yhteistyöhaluttomista kolmansista maista

Nyt on muodostettu kaksi luetteloa, ei-yhteistyöhaluiset sekä sitoutuneet maat. Molemmat ovat yhtä tärkeitä. Työssä arvioiduista valtioista/lainkäyttöalueista useimmat ovat halunneet tehdä EU:n kanssa yhteistyötä ja tehneet korkeimmalla poliittisella tasolla sitoumuksen tarkistaa veropolitiikkaansa. Listaa sitoutuneista maista voidaan pitää tärkeänä aikaansaannoksena. Vuoropuhelun avulla on saatu aikaan merkittäviä muutoksia monissa maissa, jotka ovat antaneet sitoumuksensa toteuttaa EU:n asettamien oikeudenmukaisen verotuksen ja avoimuuden kriteerien täyttymisen edellyttämät muutokset. Näiden sitoumusten toteutumista tullaan seuraamaan sekä arvioimaan, onko niitä noudatettu. Tulokset tästä seurannasta tullaan julkaisemaan 2018.

Komissio totesi, että listattuihin maihin kohdistuvien vastatoimien osalta on pyrittävä vähimmäisstandardiin ja että keskustelua vastatoimista on syytä jatkaa. Listan vaikutusten uskottavuus on viime kädessä koko EU:n uskottavuuskysymys.

Puheenvuoroissa korostettiin dialogin jatkamisen, vastatoimien tehokkuuden ja sitoumusten toteutumisen seurannan merkitystä sekä sitä, että sitoumusten noudattamatta jättäminen johtaa ao. maan/alueen ottamiseen yhteistyöhaluttomien listalle. Suomi totesi tukevansa voimakkaasti veronkierron torjuntaa ja läpinäkyvyyden lisäämistä. Kansainvälinen yhteistyö on veronkierron torjunnassa tärkeää. Suomi tukee listan muodostamista ja tehokkaita vastatoimia. Suomi korosti listan luonnetta jatkuvasti kehittyvänä sekä sitoumusten seurannan merkitystä.

Italia oli eräiden maiden kohdalla eri mieltä tehdyistä listausratkaisuista. Italia kuitenkin totesi, että voi hyväksyä listan nyt, mikäli neuvoston päätelmien sanamuodossa tuodaan selkeämmin esille se, että Käytännesääntötyöryhmä voi arvioida työssään myös uusia sitoumuksia. Italian ehdottama tekstimuotoilu lisättiin neuvoston päätelmien kohtaan 11. Kokous hyväksyi muutoksen sekä Neuvoston päätelmät liitteineen yksimielisesti. Yhteistyöhaluttomien maiden listalle päätyi lopulta 17 valtiota/lainkäyttöaluetta.

Vakaus- ja kasvusopimuksen täytäntöönpano

Neuvosto hyväksyi EU:n perussopimuksen art. 126(12) mukaisen neuvoston päätöksen Britannian liiallisen alijäämän menettelyn poistamiseksi, neuvoston päätelmän Romanian riittämättömistä toimista merkittävän poikkeaman poistamiseksi ja perussopimuksen art. 121(4) mukaisen neuvoston suosituksen Romanialle ryhtyä korjaaviin toimiin merkittävän poikkeaman poistamiseksi.

Eurooppalainen ohjausjakso

Komissio esitteli vuotuisen kasvuselvityksen 2018, hälytysmekanismiraportin sekä euroalueen suositukset. Nämä on tarkoitus hyväksyä tammikuun Ecofin-neuvostossa.

Komission vuotuinen kasvuselvitys linjaa talouden ja sosiaaliset prioriteetit EU:lle ja jäsenmaille seuraavalle vuodelle. Komissio hyväksyi paketin 22.11. Komissio totesi, että nyt nautitaan korkeimmasta kasvusta vuosikymmeneen. Komissio katsoo, että elpyvä talouskasvu antaa mahdollisuuden edistää rakenteellisia uudistuksia. Uudistuksia tulisi käyttää kasvua tukevien investointien edistämiseen. Julkista ja yksityistä velka-astetta tulee laskea.

Maakohtaisen syväanalyysin kohteeksi on ensi vuodelle valittu 12 maata: Bulgaria, Kroatia, Kypros, Ranska, Saksa, Irlanti, Italia, Hollanti, Portugali, Slovenia, Espanja ja Ruotsi. Komissio katsoo, että nämä 12 maata on valittu perustelluista syistä.

Euroopan investointipankin ehdotus Euroopan kehityspankin perustamisesta

EIPn pääjohtaja Hoyer esitteli kehityspankki -ehdotusta. Tarkoituksena on vahvistaa EU:n kehityspolitiikkaa ja tähän liittyvää arkkitehtuuria. Ehdotuksen yksityiskohtia työstetään parhaillaan, joten tällä hetkellä ei vielä ole valmista ehdotusta. On liian aikaista keskustella liiketoimintamallista. Hoyer painotti myös, ettei mahdollinen kehityspankin perustaminen ratkaise kaikkia EU:n ulkopuolella vallitsevia ongelmia esim. muuttoliikkeeseen tai ilmastonmuutokseen liittyen. Se voisi kuitenkin auttaa ratkaisemaan ongelmia hallitusti ja järjestelmällisesti. Kehitysavun tarve on 1 triljoonaa euroa, josta EIP voi kattaa vain murto-osan. Lisäksi tarvitaan ennen kaikkea yksityistä rahoitusta. Hoyer korosti, ettei kehityspankin perustaminen vaatisi jäsenmailta lisää pääomaa. Tarkoitus on täydentää ja tehostaa jo olemassa olevaa. Kehityspankki olisi tytäryhtiö, muodoltaan kuin EIF. Yhteistyötä tehtäisiin tiiviisti sekä komission, kansallisten kehityspankkien ja muiden kehitysinstituutioiden että muiden toimijoiden kanssa. Budjettirajoitteet huomioiden tulee saavuttaa enemmän joko samoilla tai jopa vähemmillä resursseilla. Hoyer ilmoitti, että EIP aikoo viedä asian Ecofin – neuvoston jälkeen myös kehitysministereille.

Komissio ehdotti, että komissio ja EIP sopisivat tekevänsä jatkotyötä yhdessä. Lisäksi tulisi perustaa työryhmä.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa ilmaistiin alustavan myönteinen suhtautuminen ja valmius tutkia ehdotusta. Mutta samalla pidettiin vaikeana sanoa ehdotuksesta enemmän ilman tarkempia yksityiskohtia. Avoimia kysymyksiä on paljon. Monet olivat yhtä mieltä siitä, että kehitystyötä ja rahoitusta tulee tehostaa ja eri toimijoiden päällekkäisyyksiä välttää. Pidettiin myös tärkeänä ymmärtää ehdotuksen seuraukset ja mahdollisen uuden kehityspankin luoma lisäarvo.

Muut kokoukset

Tiistaina 5.12 Ecofin-aamiaisella kuultiin Finanssipoliittisen lautakunnan (European Fiscal Board, EFB) ensimmäisen vuosiraportin johtopäätöksistä. Ranskan ehdotuksesta käsiteltiin lisäksi Yhdysvaltojen veropolitiikkaa.

Euroryhmä 4.12.2017

1. Kreikka – tilannekatsaus

Euroryhmä sai instituutioilta (komissio, EVM, EKP, IMF) tilannekatsauksen Kreikan kolmannen ohjelman kolmannen väliarvion edistymisestä. Kolmannen väliarvion valmistelu on edennyt tyydyttävästi ja virkamiestason yhteisymmärrys mahdollistaa osaltaan väliarvion hyväksymisen tammikuun euroryhmässä sen jälkeen kun Kreikka on toimeenpannut sen ehtona olevat ennakolliset toimet. Euroryhmässä oltiin tyytyväisiä kehitykseen Kreikassa ja pidettiin tärkeänä uudistusten jatkamista. Euroryhmä toi kuitenkin julki huolensa yksityistämisviraston ulkoisiin asiantuntijoihin kohdistuvan oikeusprosessin viriämisestä uudelleen.

2. Kypros – ohjelman jälkeinen seuranta

Euroryhmä sai esittelyn kolmannesta Kyproksen ohjelman jälkeistä valvontaa koskevasta raportista. Kyproksen tukiohjelma alkoi huhtikuussa 2013 ja päättyi maaliskuussa 2016. Kyproksen talouskasvu on ylittänyt odotukset, komissio ennustaa tälle vuodelle 3,5 prosentin kasvua. Kyproksen talouden kehitys euroryhmässä sai kiitosta, mutta järjestämättömien luottojen ongelmaan toivottiin enemmän edistystä.

3. Espanja - ohjelma jälkeinen seuranta

Euroryhmälle esiteltiin kahdeksas Espanjan ohjelman jälkeistä valvontaa koskeva raportti. Espanja on maksanut EVM-lainojaan takaisin etuajassa yhteensä 9,6 mrd. euroa. Lainapääomaa on edelleen jäljellä 31,7 mrd. euroa. Espanjan talous on hyvässä kasvussa, jota pitää yllä vahva kotimainen kysyntä sekä nettoviennin lisääntyminen. Katalonian autonomisen maakunnan tilanne muodostaa potentiaalisen uhan talouskehitykselle, mutta epävarmuus ei toistaiseksi ole juurikaan vaikuttanut markkinoihin. Euroryhmässä oltiin tyytyväisiä Espanjan talouskehitykseen.

4. Temaattinen keskustelu kasvusta ja työllisyydestä: Verokiila – keskinäisvertailun seuranta

Euroryhmässä keskusteltiin lyhyesti euroalueen jäsenmaiden työn verokiilasta komission tekemän vertailun pohjalta. Latvian valtiovarainministeri esitteli maansa kokemuksia uudistuksistaan verokiilan alentamiseksi. Alustavien talousarvioesitysten tarkastelun perusteella muutamat jäsenmaat, Suomi mukaan lukien, tekevät uudistuksia, jotka alentavat työn verokiilan maltillisesti ensi vuonna. Komission näkemyksen mukaan uudistusten suunta on oikea, vaikka uudistusten vaikutukset verokiiloihin ovat sangen maltilliset. Keskinäisvertailua pidettiin hyödyllisenä ja ponnisteluja verokiilan alentamiseksi pidettiin edelleen tarpeellisena.

5. Euromaiden alustavien talousarviosuunnitelmien arviointi sekä euroalueen budjettitilanne ja näkymät kokonaisuutena

Komissio julkaisi 22.11.2017 arvionsa euroalueen maiden talousarviosuunnitelmista. Samassa yhteydessä komissio julkaisi tiedonannot euroalueen budjettitilanteesta sekä euroalueen alustavista talousarviosuunnitelmista saadusta kokonaiskuvasta. Taloustilanne euroalueella on parantunut ja paranee edelleen. Kasvu on laaja-alaista,

työllisyys paranee ja julkisen talouden alijäämät pienenevät. Myös velkatason odotetaan laskevan vaikkakin maltillisesti. Euroryhmässä katsottiin, että nyt on aika luoda liikkumavaraa ja alentaa velkatasoja talouden tulevaa laskusuhdannetta silmälläpitäen. Euroryhmä tarkasteli komission arvioita euromaiden alustavista talousarviosuunnitelmista.

Komission arvion mukaan kuusi maata on riskissä olla noudattamatta vakaus- ja kasvusopimuksen velvoitteita (ennaltaehkäisevässä osassa Belgia, Italia, Itävalta, Portugali ja Slovenia sekä korjaavassa osassa Ranska). Euroryhmä toivoi näiden maiden harkitsevan lisätoimenpiteitä komission arvioimiin riskeihin vastaamiseksi ja varmistamaan, että niiden talousarviot vuodelle 2018 ovat vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimusten mukaisia. Euroryhmä tulee tarkastelemaan näiden maiden tilannetta uudelleen keväällä 2018.

Laajasti ottaen sopimusta noudattaa kuusi maata (Viro, Irlanti, Kypros, Malta ja Slovakia sekä korjaavassa osassa oleva Espanja). Vakaus ja kasvusopimuksen velvoitteita noudattavat täysin Suomi, Saksa, Liettua, Latvia, Luxemburg ja Alankomaat. Euroryhmä tulee palaamaan myös Saksan, Espanjan ja Itävallan alustaviin talousarviosuunnitelmiin sen jälkeen kun ne ovat toimittaneet lopulliset suunnitelmansa ja komissio on tehnyt niistä arvionsa.

Suomi on vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevässä osassa ja Suomea koskevat ennaltaehkäisevän osan vaatimukset, jotka liittyvät edistymiseen kohti keskipitkän aikavälin tavoitetta. Suomelle on myönnetty rakenneuudistus- ja investointilausekkeiden mukaista joustoa, joka sallii poikkeaman keskipitkän aikavälin tavoitteesta vuosina 2017–2019. Komission arvion mukaan Suomi noudattaa vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osaa vuosina 2017 ja 2018, kun otetaan huomioon Suomelle myönnetyt joustot.

Euroryhmä hyväksyi alustavista talousarviosuunnitelmista julkilausuma, joka julkaistiin kokouksen jälkeen.

6. Euroryhmän työohjelma alkuvuonna 2018

Hyväksyttiin euroryhmän työohjelma alkuvuodelle 2018.

7. Euroryhmän puheenjohtajan valinta

Euroryhmän uudeksi puheenjohtajaksi seuraavalle kahdelle ja puolelle vuodelle valittiin Portugalin valtiovarainministeri Mário Centeno. Hän aloittaa toimessa 13.1.2018.

Euroryhmän laajennettu kokoonpano:

1. Joulukuun eurohuippukokouksen valmistelu - Talous- ja rahaliiton syventäminen

Osana talous- ja rahaliiton (EMU) syventämiseen liittyvää keskustelua euroryhmässä jatkettiin keskustelua kaikista talous- ja rahaliiton kehittämisen keskeisistä alueista. Keskustelu on valmistelua joulukuun EMU:n kehittämistä koskevaan huippukokoukseen, jonka odotetaan linjaavan jatkovalmistelua.

Euroryhmässä katsottiin, että kesäkuun Eurooppa-neuvostossa on tarpeen tehdä päätöksiä liittyen EMU:n syventämiseen ja sen edistämiseksi tarvitaan täsmennetty tiekartta. Pankkiunionin edistäminen nähtiin ensisijaisena ja ensi vuoden alkupuolella tulisi määritellä vuoden 2016 tiekartan pohjalta konkreettisempi tiekartta riskien vähentämisen edistämiseksi. Tämä mahdollistaisi edistymisen myös riskien jakamisessa. Puheenjohtaja katsoi, että jatkoagendan tulisi kuitenkin olla laajempi kuin pankkiunioni liittyen myös finanssipolitiikkaan ja Euroopan vakausmekanismin (EVM) rooliin. EVM:n roolin osalta nähtiin mahdollisena, että EVM ja komissio yhdessä voisivat pohtia EVM:n mahdollista roolia jatkossa ja esittää yhteisen ehdotuksen.

Mahdollisen finanssipoliittisen välineen osalta maiden näkemykset eroavat edelleen voimakkaasti. Syvällinen jatkokeskustelu nähtiin kuitenkin tarpeellisena. Finanssipoliittisten sääntöjen yksinkertaistamisen osalta ei ole saavutettu edistymistä ja katsottiinkin, että riippumaton asiantuntijaryhmä voisi esittää ehdotuksia tämän osalta. Myös EU-budjettiin liittyvien ehdotusten osalta katsottiin tarvittavan syvällistä jatkokeskustelua. Tähän liittyy osin tulevan monivuotisen rahoituskehyskeskustelun monimutkaisuus johtuen Brexitistä.

Suomi katsoi, että prioriteettina EMU:n syventämisessä tulisi olla pankkiunionin viimeistelyn osalta selkeästä, aikataulutetusta tiekartasta sopiminen. Tiekartan tulisi sisältää riskien alentamisen elementit, jotka tulee toimeenpanna ennen riskien jakamista. Näihin kuuluisivat mm. järjestämättömien luottojen ongelman ratkaiseminen, liiallisen altistumisen poistaminen kotivaltion velkakirjoille sekä riittävät puskurit pankkien taseissa. Toinen prioriteetti olisi ennustettavan ja tehokkaan lähestymistavan kehittäminen liittyen valtion velkajärjestelymekanismiin. Tämä voisi sisältää EVM:n entistä itsenäisemmän roolin liittyen ohjelman suunnitteluun ja velkakestävyyden analysointiin. Myös velkakirjojen yhteistoimintalausekkeita tulisi tarvittaessa kehittää. Suomi toivoi joulukuun eurohuippukokouksen antavan näihin prioriteetteihin liittyvän voimakkaan poliittisen mandaatin alkuvuodelle, jotta näihin voitaisiin palata kesäkuun 2018 huippukokouksessa.

Suomen edustajat
VMI Orpo, PE Rislakki, AVS Saarenheimo ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi